

B2-páholy

„A budapesti állatkert ugyan egymillió látogatójával a legnépszerűbb hazai kulturális attrakció, viszont az egyik legkisebb Európában.” Így Persányi Miklós, a Fővárosi Állat- és Növénykert mostani főigazgatója, aki régebben volt más is, de meg nem mondom, hogy mi, annyi bizonyos, folyton a képernyőn tündöklődött politikus-formában, ha valóban ő az. Tűnődöm. Mitől kicsi, ha kicsi. És tűnődöm. Mitől látogatott? Kezdjük hátulról a fölfejtést. Látogatott, mert az emberek szeretnek a rács elülső oldalán lenni. Az állatokat meg amott tudni. Az nem számít, hogy fogságban vannak, lehet rávicso-rogni a tigrisre, fintorogni a majmokra, leködni a lámát és versenyt ásitani a félelmetes krokodillal. Össznépi bátorságjáték, kíváncsiságdózis. Az állatkert nem kicsi. Lehet, hogy másutt nagyobbak az állatkertek, mert másutt tényleg nagyobbak szoknak lenni, de mi kis ország, hozzánk nem illik nagy Serengeti, el se férne bennünk, avagy, mi férnénk el benne tágasan, és akkor mi lennénk a Serengetinek az állatkertje. Amint a végére érek, azt gondolom, nem is olyan abszurd ez a gondolat.

Állatkertbe valahogy nem jó egyedül járni. Mert épp olyan szomorú, magányos az ember, mint a rács túlsó felén a szemlére kihajszolt állat. Amikor voltam benne, sohasem voltam egyedül. Legutóbb talán gyermeknapon, amikor a feleségem azt találta ki felnőtt lányainknak – mert a gyerekeink nekünk is megmaradnak bizonyos szempontból mindig gyereknek –, hogy állatkerti belépővel lepjük meg őket. Volt öröm, csatangolás, emlékezés.

Akad azonban az életemnek egy fontos időszak, de pontosítsunk, az ifjúságomé voltak a nevezetes idők, amikor rendszeresen jártunk állatkertbe. A Szaki bácsi, meg én. Szaki bácsi persze nem volt bácsi, Szikszai Károly költő-grafikusról van szó, ahogy én sem voltam akkor én, de hogy épp ki voltam, azt ne firtassuk most.

Szaki bácsival a hét több kijelölt napján találkoztunk az állatkert bejáratánál, az elefántok hatalmas és vastag lábai között, hogy állomástól állomásig, állomásoktól állomásokig bámuljuk a természet csodáit, közben meg-megállva, nyikorgó sörökkel kezünkben. Természetesen, az állomásokon. Az állomásokat az akkor még egymás-hoz nagy számban és sűrű közelségben föl található sörös pavilonok jelentették. Az útirány mindig szigorúan meghatározott volt; ahogy egy ketrecet vagy üvegfalat sem lehetett kihagyni, úgy nem maradhatott el egyetlen bódé sem. Minden állat, ahogy minden sörcsapoló, egy idő után a személyes ismerősünk lett. Persze, a bódék nagy mennyisége, a tömény állat- és szarszag útjaink végére mindig megviselte az ideg-rendszerünket, amit azzal igyekeztünk csillapítani, hogy rendkívüli gonoszszággal kővel dobáltuk meg a Városligeti tó békés, ilyesmihez egyáltalán nem szokott kacsáit. (Néha még azokat is, akik etették őket...)

Járás közben azért átbeszéltük az irodalom és/vagy művészetek épp aktuális eseményeit, ítéltünk és terveztünk megállás nélkül. Egyszer, bitang nagy kedvünkben, fiatal írókénti elnyomottságunkat mélyen átérzve, még irodalmi csoportot is alapítottunk, Csütörtök Esti Társaság néven.

Meg is fogalmaztam a mozgalom kiáltványát, ma is olvashatja, aki a Palócföld hajdani számát föllapozza bármelyik könyvtárban, mert Pál Jóska, korán megboldogult író-szerkesztő barátunk, annak idején – nem kevés kockázatot vállalva ezzel – ott jelentette meg.

Jut ez eszembe miért is?

Parlamenti feladós, parlamenti pecsétes levélben küldi el nekem az országgyűlés egyik alelnöke, hajdanvolt költő, megnevezhetően Lezsák Sándor, az interjúkötetét,

melynek visszafogott címe: Himnusz kívülről, belülről. Benne, a 92. oldalon, ezzel a pár meglepő sorral. Idézet következik. „Onnan jártam megbeszélésekre: a Fialat Írók József Attila Köre találkozóira, meg a Csütörtök Esti Társaság összejöveteleire. Az utóbbiban, a hetvenes évek végén, a nyolcvanas években fiatal költők jöttek össze, Szervác József, Tóth Erzsébet, Parti Nagy Lajos, Csordás Gábor, Csajka Gábor Cyprián és jómagam.” Eddig az idézet. Hogy mi benne a meglepő? A politikus szelektív emlékezete nyilván nem, az természetes jellemhiba. Ha másmilyen lenne az olyanja neki, akkor nyilván nem lenne ott, ahol épp vegzál. Gondolnám, alapos oka van arra, hogy épp a C.S.E.T. két alapítóját „felejtí el” főlemlíteni a hajdan Hungáriába járók közül, Szikszait (a liberális ÉS grafikai szerkesztőjét) és engem (aki sehol sem, senkivel azóta sem, tehát ellene mindenki, ráadásul, nem volt hajlandó részt venni az akkor összeállított antológiájukban, némely részt vevő minősége kifogásolása miatt – fedje jótékony homály, kik azok, az idő, lám, csak kiforgatta őket csendesen a költészetből...). Holott, leggyakrabban – mindig – mi voltunk ott ketten, no meg Tóth Erzsí, ő, nevezett Lezsák Sándor, akkor még nem parlamenti alelnök, legfeljebb ritka, kósza vendég, több általa megnevezettel együtt, a periférián kucorogva, igaz, egy idő után mind hangadóbban, ahogy az már lenni szokott. Ők be, mi inkább kifelé... A meglepő még, hogy ezzel a nem is leplezett hamisítással, baráti ajánlás kíséretében, el meri küldeni nekem a könyvet. (Vagy talán el is hiszi, hogy amit leír vagy nyilatkozik, az igaz...?) Mégiscsak jól éreztük annak idején Szaki bácsival: nekünk az állatkertben, az állatok között van a helyünk. És ki se kellett volna onnan jönnünk közéjük. Közétek. Ott bent tiszták a képletek, és az állatok azok, amik. Nem kis erény ez, felebarátim, manapság, amint látszani vélődik.

Zalán Tibor

Hatodik esztendeje ítéli oda a Cédrus Művészeti Alapítvány az őszi napéjgyenlőség alkalmából a Napút-díjat. Az egyedi kivitelezésű Napút-levél alkotója Mészáros Róza, a Napút-érem Tóth Sándor munkája.

